

SJÁVARÚTVEGSRÁÐUNEYTIÐ

REYKJAVÍK

Athugasemd

Með tilvísun til 5.gr. 1. nr. 3/1988 og 7.gr. reglugerðar nr. 16/1988 hefur ráðuneytið endurskoðað sóknarmark rækjubáta, sem gerðir eru út til rækjuveiða innfjarðar og við Eldey vegna óvissu um rækjuafla á árinu 1988.

Eins og fram kemur í meðfylgjandi bréfi á útgerð skipsins kost á vali milli aflamarks eins og það er (m.v. 6. fl. rækjubáta) og sóknarmarks í fl. 2 (bátar án sérveiðiheimilda) í sínum stærðarflokki. Velji útgerð skips sóknarmark samkvæmt framansögu mun þorskaflahámark sóknarmarksins lækka um eina lest (þorskigildi) fyrir hverja lest af rækju, sem veidd er innanfjarðar á árinu 1988.

Taka þarf fram á afla- og sóknarmarksskýrslum, hvort rækjan sé veidd á úthafs- eða innfjarðarsvæði.

Útgerð Neista HU-5
Daniel B. Pétursson
530 Hvammstangi

SJÁVARÚTVEGSRÁÐUNEYTIÐ

Skólagötu 4 150 Reykjavík
sími.: 560 9670 fax: 562 1853
netfang: sjavar@stjr.is
vefling: http://www.stjr.is/sjr

Reykjavík, 31. október 2000
Tilvísun: SJR2000100069/
JBJ/gsp

Vegna bréfs yðar frá 14. október 2000 varðandi rækjuveiðar í Húnaflóa vill ráðuneytið láta eftirfarandi koma fram:

1. Á undanförnum árum hefur með ýmsum aðgerðum verið unnið að uppbyggingu þorskstofnsins við Ísland og hefur nokkuð áunnist í því efni. Hvort rekja megi aukna þorskgengd á Húnaflóasvæðinu til þessara aðgerða er hins vegar óljóst og má í því sambandi benda á að rækjuveiðar hafa áður fyrr gengið vel á Húnaflóasvæðinu þótt þorskstofninn hafi verið mun stærri en hann er nú.
2. Í upphafi kvótakerfisins sættu þeir bátar, sem sérveiðar stunduðu þ.m.t. innfjarðarækjuveiðar, skerðingu í botnfiskheimildum í samræmi við ákvæði reglugerðar þar að lútandi. Innfjarðarækjubátar við Húnaflóa sættu hlutfallslegri skerðingu sem nam 61.38% af botnfiskafli viðmiðunaráranna. Þessi regla leiddi til þess að þeir bátar sem mestan afla höfðu á viðmiðunarárunum skertust mest í tonnum og tók það til allra þeirra fiskiskipa sem sérveiðar stunduðu. Ráðuneytið hafnar að um mismunum hafi verið að ræða.
3. Ráðuneytið hefur gefið út reglugerð um uppbætur vegna lélegrar rækjuvertíðar á síðasta fiskveiðiári og hefur útgerðinni þegar verið tilkynnt sú ákvörðun. Tekin verður ákvörðun um uppbætur vegna vertíðarinnar 2000/2001 í upphafi fiskveiðiársins 2001/2002.

F.h.r.

RÆKJA – NORTHERN SHRIMP (HÚNAFLÓI)

Pandalus borealis

RÁÐGJÖF – ADVICE

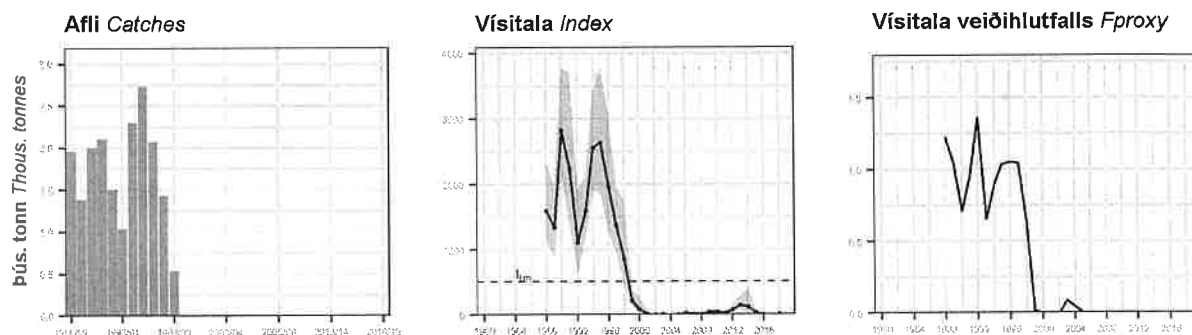
Hafrannsóknastofnun leggur til í samræmi við varúðarsjónarmið að rækjuveiðar verði ekki heimilaðar í Húnaflóa fiskveiðiárið 2018/2019.

MFRI advises that when the precautionary approach is applied, there should be zero catch in Húnaflói in the quota year 2018/2019.

STOFNÞRÓUN – STOCK DEVELOPMENT

Samkvæmt stofnmælingu haustið 2018 mældist rækjustofninn í Húnaflóa undir skilgreindum varúðarmörkum (I_{lim}). Veiðar hafa ekki verið stundaðar í Húnaflóa síðan fiskveiðiárið 1998/1999.

According to the annual shrimp survey in autumn 2018, the shrimp stock in Húnaflói is below I_{lim} (a proxy for B_{lim}). Commercial fishing was last conducted in Húnaflói in the quota year 1998/1999.

Rækja Húnaflói. Afli, vísitala veiðistofns og vísitala veiðihlutfalls.

Northern shrimp Húnaflói. Catches, fishable biomass indices and F_{proxy} .

GRUNNUR RÁÐGJAFAR – BASIS FOR THE ADVICE

Forsendur ráðgjafar <i>Advice basis</i>	Varúðarnálgun <i>Precautionary approach</i>
Aflaregla <i>Management plan</i>	Ekki hefur verið sett aflaregla fyrir þennan stofn <i>There is no management plan for this stock</i>
Stofnmat <i>Assessment type</i>	Byggt á tímaháðum breytingum í afla og stofnmælingum <i>Trends in biomass indicators and catch</i>
Inntaksgögn <i>Input data</i>	Afli og vísitölur úr stofnmælingu rækju á grunnslóð <i>Commercial catch and data from surveys</i>

Nálgun <i>Framework</i>	Gátmörk <i>Reference points</i>	Gildi <i>Value</i>	Grundvöllur <i>Basis</i>
Varúðarnálgun <i>Precautionary approach</i>	Target F_{proxy}	0.5	Sögulegt samband afla og stofnvísitölu rækju á grunnslóð. <i>Historical relationship between catch and survey indices of inshore shrimp stocks.</i>
	I_{lim}	516	Gildi vísitölu veiðistofns sem er 20% af meðaltali þriggja hæstu vísitölugilda. Notað sem varúðarmörk (B_{lim}). <i>Biomass index value of 20% of the mean of the three highest indices. Used as a proxy for B_{lim}.</i>

Grunnur ráðgjafar fylgir forskrift Alþjóðahafrannsóknaráðsins fyrir stofna þar sem ekki er hægt að beita aldurs-aflagreiningu, en til eru vísitölur sem taldar eru gefa mynd af breytingum í stofnstærð (Category 3 stocks; [ICES, 2012](#)). Vísitala veiðistofns og afli eru notuð til að reikna vísitölu veiðihlutfalls ($F_{proxy} = \text{afli}/\text{vísitölu}$). Ráðgjöf byggir á markgildi á vísitölu veiðihlutfalls (target F_{proxy}) sem er talið samræmast varúðarnálgun út frá sögulegu sambandi afla og stofnvísitölu rækju á grunnslóð. Ráðgjöfin er fengin með því að margfalda markgildi F_{proxy} með síðasta gildi vísitölunnar, en ef vísitalan er lægri en 516 er lagt til að engar veiðar verði heimilaðar.

The ICES framework for category 3 stocks for which analytical assessment is not possible but trends in biomass indicators are assumed to reflect changes in stock dynamics was applied (ICES 2012). The Icelandic shrimp survey was used as biomass indicator. A target F_{proxy} (catch/survey biomass) of 0.5 is considered precautionary based on historical relationships between catch and survey indices of inshore shrimp stocks. The advice is based on multiplying the target F_{proxy} with the most recent index value, which needs to exceed 516 for opening of the fishery. Discarding is considered negligible.

Vísitala 2018 – Index 2018	10
Markgildi F_{proxy} – Target F_{proxy}	0.5
Varúðarmörk – I_{lim}	516
Ráðgjöf – Catch advice	0 t

AÐRAR UPPLÝSINGAR – OTHER INFORMATION

Stofnvísitala rækju í Húnaflóa hefur haldist mjög lág frá haustinu 1999. Vísitala ýsu hefur verið há undanfarin ár en magn þorsks lækkaði frá síðustu mælingu.

The biomass index has remained very low since autumn 1999. The haddock abundance index has remained high in the past years, whereas the abundance of cod decreased from last survey.

RÁÐGJÖF, AFLAMARK OG AFLI – ADVICE, TAC AND CATCH

Rækja Húnaflói. Tillögur um hámarksafla, ákvörðun stjórnvalda um aflamark og afli (tonn).
Northern shrimp Húnaflói. Recommended TAC, national TAC, and catches (tonnes).

Fiskveiðiár Fishing year	Tillaga Rec. TAC	Aflamark National TAC	Afli Catches
2010/11	0	0	0
2011/12	0	0	0
2012/13	0	0	0
2013/14	0	0	0
2014/15	0	0	0
2015/16	0	0	0
2016/17	0	0	0
2017/18	-	-	0
2018/19	0		

HEIMILDIR OG ÍTAREFNI – REFERENCES AND FURTHER READING

ICES. 2012. Implementation of Advice for Data-limited Stocks in 2012 in its 2012 Advice. ICES CM 2012/ACOM 68.
<http://www.ices.dk/sites/pub/Publication%20Reports/Expert%20Group%20Report/acom/2012/ADHOC/DLS%20Guidance%20Report%202012.pdf>

MFRI Assessment Reports 2018. Shrimp in Húnaflói. Marine and Freshwater Research Institute, 30 October 2018.

131. löggjafarþing — 48. fundur.**Umræður utan dagskrár.**

Hrun veiðistofna skelfisks og innfjarðarrækju.

[13:31] Einar K. Guðfinnsson (S):

Virðulegi forseti. Þeir kölluðu rækjuna stóra kampalampa þegar rækjuveiðar byrjuðu fyrst í tilraunaskyni í Ísafjarðardjúpi fyrir 80 árum. Alvaran hófst síðan árið 1936 þegar vinnsla á rækju hófst á Ísafirði. Rækjuveiðar innfjarða hafa verið mjög mikilvægar í atvinnulífi víða um land og má segja að þær hafi tryggt vöxt og viðgang minni bátaútgerðar þar sem þær hafa verið stundaðar.

Þegar hörpudisksveiðar hófust fyrst frá Bolungarvík árið 1968 urðu kaflaskil í útgerðarsögu okkar og hörpudiskveiðar og vinnsla hafa verið mjög þýðingarmikill þáttur í sjávarútvegi okkar og gjaldeyrissköpun og hreinlega burðarás í atvinnulífi á Snæfellsnesi, einkanlega Stykkishólmi.

Virðulegi forseti. Getur verið að nú sé sagan öll? Við vitum það ekki. En eitt er ljóst. Engar innfjarðarrækjuveiðar eiga sér lengur stað hér við land og algert veiðibann er nú á hörpudiski við landið. Þetta eru auðvitað hrikaleg tíðindi.

Við skulum aðeins átta okkur á tölunum. Á árunum 1990–2000, eða þar um bil, nam innfjarðarrækjuveiðin að jafnaði 7–10 þús. tonnum. Veiðin var stunduð á minni bátum, oftast í eigu einstaklinga og fjölskyldna þeirra. Þessi veiðiskapur skipti miklu máli. Hann var grundvöllur annarrar útgerðar og skapaði mikilvæg störf á svæðum sem sannarlega þurftu á þeim að halda. Á síðustu árum hafa veiðarnar smám saman dregist saman.

Rækjuveiðin við Snæfellsnes er ekki svipur hjá sjón. Í Ísafjarðardjúpi hefur aldrei fengist jafnlítið af rækju í rannsóknarleiðangri. Rækjustofninn í Húnaflóa hrundi árið 1996. Rækjan hvarf í Skagafirði haustið 2000. Veturinn 1999–2000 hvarf hún í Skjálfanda og í Öxarfirði hefur verið og er veiðibann. Til marks um hversu hlutirnir ganga hratt fyrir sig má nefna að í ástandsskýrslu Hafrannsóknastofnunar sl. vor var talað um að rækjustofninn í Arnarfirði væri nærri sögulegu hámarki, en við rannsóknir í haust varð niðurstaðan sú að leggja til algert veiðibann. Þar með hurfu síðustu rækjuveiðar innfjarða við strendur landsins. Svo alvarlegt er málið.

Athyglisvert er að samkvæmt gögnum vísindamanna er ástandið alls staðar hið sama og á innfjarðaslóðinni. Rækjan er horfin en ýsa og þorskur vaða inn um allt, einkanlega ýsan sem er nú í gríðarlegum vexti á svæðum sem hún þekktist jafnvel ekki. Hækkandi hitastig sjávar er greinilega að gjörbreyta myndinni. Hér sýnist manni að á ferðinni séu einhver skýrustu merki sem við þekkjum um umhverfisbreytingar í hafinu í kringum okkur. Gagnvart þessum stofnum, rækjustofnunum og hörpudiskinum, birtist þetta sem eins konar náttúruhamfarir.

Svipaða sögu er að segja af hörpudiskinum. Á árunum 1990–2000 var veiðin í Breiðafirði að jafnaði 8–10 þús. tonn. Nú er veiðibann. Stofninn er í sögulegu lágmarki. Afleiðingarnar eru gríðarlegar. Atvinnuráðgjöf Vesturlands mat það svo að fyrir Stykkishólm, sem var með 75% í heildarhörpudiskaflanum, að efnahagslega tapið í byggðarlaginu gæti numið 614–660 millj. kr. á ári. Það þarf ekki að orðlengja það að þetta er gífurlegt áfall. Útgerðarmenn og sjómenn skelfisksbátanna hafa gagnrýnt vinnubrögð Hafrannsóknastofnunar mjög harðlega og telja mjög ákveðið að ekki hafi verið vel staðið að rannsóknum. Athygli vekur að forsvarsmenn fyrirtækjanna hafa sjálfir haft frumkvæði að því að kalla til erlenda sérfræðinga til að vinna að rannsóknunum.

Stjórnvöld hafa reynt að koma til móts við þær byggðir sem orðið hafa fyrir þessu áfalli með ýmsum hætti. Byggðakvótum hefur verið beitt, en einkanlega svokölluðum jöfnunarúthlutunum og hefur um þær ráðstafanir verið prýðileg sátt. Vandinn er hins vegar sá að hér er um skammtímaaðgerðir að ræða. Forsendan er sú að um sé að ræða mjög tímabundið ástand sem muni breytast til batnaðar. Þannig hefur það líka jafnan verið. Við þekkjum dæmi úr sögunni um tímabundinn aflabrest á einstökum tegundum.

Núna er ástandið hins vegar miklu alvarlegra og langvinnara. Með núverandi aðferðum munu aflabæturnar smám saman eyðast út. Útgerðirnar sem byggðust upp með veiðirétti í þessar tegundir verða verðlausar og menn

geta ekki bjargað sér með því að hverfa að öðrum veiðum. Við þekkjum því miður afleiðingarnar nú þegar. Bátum hefur fækkað gífurlega þar sem vandræðin hafa staðið lengst. Til viðbótar þessu hefur síðan komið verðfall á rækju, ekki síst smærri rækjunni sem er uppistaðan í afla bátanna. Þessi útgerðarflokkur sem var mjög öflugur, t.d. við Djúp og í Húnaflóa, er nú ekki svipur hjá sjón og afleiðingarnar hafa ekki látið á sér standa. Færri störf og lakari afkoma á svæðum sem síst máttu við slíku.

Því leyfi ég mér, virðulegi forseti, að spyrja hæstv. sjávarútvegsráðherra eftirfarandi spurninga:

1. Er ástæða til sérstakra og frekari rannsókna á þeim aðstæðum sem upp eru komnar í innfjarðar- og skelfisksstofnunum?
2. Í ljósi þessa hruns sem ég hef hér lýst gefur þetta tilefni til nýrra vinnubragða varðandi úthlutun aflabóta í landinu?

[13:36] Sjávarútvegsráðherra (Árni M. Mathiesen) (S):

Frú forseti. Það er sannarlega um alvarlegt mál að ræða sem hv. þm. átti frumkvæði að að hér yrði tekið upp. Það er rétt að skipta umræðuefninu í tvennt. Annars vegar er það hörpuskelin og hins vegar rækjan. Þó ástæðurnar fyrir þeim breytingum sem við höfum séð séu hugsanlega tengdar eru þær þó ólíkar. Þegar um hörpuskelina er að ræða er það, að því er virðist vera, samspil á milli hitastigs og sníkjudýra sem í skelinni eru eða hafa komist í skelina. Þegar um rækjuna er að ræða er um afrán annarra tegunda; þorsks, ýsu og jafnvel lýsu að ræða, en breytingar á hitastigi sjávar hafa leitt til meiri ýsugengdar á slóðum rækjunnar og leitt til þess að lýsa er meiri en við höfum áður séð á þeirri slóð. Til viðbótar kemur að það virðist sem afrán ýsu af rækju sé mun meira en áður var talið. Hvers vegna það er er ekki gott að segja, hvort það er vegna þess að menn hafa hreinlega ekki náð því að mæla rétt áður eða hvort ýsan hafi einfaldlega breytt hegðun sinni, það verður hver og einn að meta.

Til þess að svara spurningunum er rétt að fara þarf í sérstakar rannsóknir. Þær hafa reyndar staðið yfir og standa yfir nú þegar en ég geri ráð fyrir því að við verði bætt í í nánustu framtíð.

Hvað varðar skelina hafa farið fram hefðbundnar rannsóknir á veiðislóðinni til þess að meta stöðu stofnsins. Það eru jákvæð merki um að yngri einstaklingar tegundarinnar komist vel á legg, en við eigum eftir að sjá hvernig þeir einstaklingar bregðast við gagnvart sníkjudýrunum þegar þeir eldast. Það eru líka rannsóknir í samvinnu við tilraunastöðina á Keldum til að rannsaka meinafræði sníkjudýrsins og hvernig það hefur áhrif á skelina. Að mínu viti eru það mjög áhugaverðar og góðar rannsóknir sem þar fara fram.

Þó að ég telji að Hafrannsóknastofnun og Keldur séu að gera það sem nauðsynlegt er í þessu hef ég síður en svo neitt á móti því að erlendir sérfræðingar á vegum hagsmunaaðila komi að rannsóknunum, því betur sjá augu en auga. Hins vegar er rétt að geta þess að þegar lagt er upp í rannsóknir sem þessar þurfa þær að hafa tiltekin markmið og tiltekna tilgátu til að sýna fram á með niðurstöðum rannsókna. En ég tel að við séum að gera eins vel og hægt er í þessu tilfelli.

Rannsóknir varðandi rækju hafa sérstaklega snúist um að mæla stofnstærðina og breytingar á stofnstærðinni, en nú eru uppi hugmyndir um hvernig hægt er að bregðast við þessu aukna afráni og hvort á einhvern hátt sé hægt að draga úr því. Á næstu vikum og mánuðum verður unnið frekar úr hugmyndum þar um og vonandi gefa þær af sér verkefni sem hægt verður að fara í á næstunni.

Varðandi það hvort rétt sé að gera breytingar á því hvernig staðið er að úthlutun bóta má svara því játandi. Hins vegar verður að bæta því við að það sem við ræðum um í dag er ekkert að gerast í einu vettangi. Við höfum fylgst með þessu í nokkurn tíma og höfum jafnvel getað gert okkur í hugarlund að ástand eins og þetta gæti komið upp. Þess vegna hafa bæði verið gerðar breytingar í ráðuneytinu á þeim vinnubrögðum sem þar hefur verið beitt með tilliti til þessa ástands og eins hefur hv. Alþingi gert breytingar á löggjöfinni sem gera okkur auðveldara að bregðast við þeim aðstæðum sem upp eru komnar. Það felst sérstaklega í því að í fyrsta lagi hefur

verið beitt bótum vegna fyrirsjáanlegs aflabrests og þeim verið breytt en síðan er nú auðveldara að bregðast við með hinni nýju löggjöf um byggðakvótana, bæði þar sem um varanlegan samdrátt yfir lengri tíma er að ræða og eins þegar skyndilegar breytingar á atvinnulífi í einstökum byggðarlögum verða. Ég vona að þess sjáist merki þegar úthlutað verður í fyrsta skipti samkvæmt nýrri löggjöf.

svarar gagnrýni vegna ofmats á stærð þorsstofnsins:

Stjórnunum ekki með skammtíma viðhorfum

- Hafa 20% skekkjumörkin í útreikningum Hafrannsóknastofnunar og ofmat á þorsstofninum á síðasta ári rýrt það traust sem fólk bar til stofnunarinnar?

„Hafi einhver reiknað með því að skekkjumörkin væru engin, þá hljóta þeir sömu að hafa orðið fyrir vonbrigðum. Við höfum lagt áherslu á að það sé 10-20% óvissa í mælingunni. Annað er óraunhæft.“

- 1980, þegar meðalaði af þorski var rúm 300 þúsund tonn, sögðu menn sem svo að við færum í kvótakerfi til að byggja ærlega upp. En í dag, árið 2000, ætlum við að veida 200 þúsund tonn og erum enn þá að reyna að byggja upp. Hvað er að?

„Í fyrsta lagi finnst mér ekki ástæða til að nefna kvótakerfi í þessu sambandi. Við mælum ekkert sérstaklega með kvótakerfi. Við mælum með aflahámarki en hafi menn núgu sterkt eftirlit og öll lækki og töl sem til þarf er hægt að ná því marki með öðrum aðferðum, til dæmis sóknarkerti. Árið 1980 voru veiðarnar ekki sjálfrættar síðan komu tveir stærkir árgangar, 1983 og 1984, sem veiddir voru súmulciðis niður sem smáfiskur.“

- Hvernig svarar þú þá tillögum skipstjóra í FFSÍ um 300 þúsund tonna jafnstöðnafla næstu árin?

„Verði farið að 300 þúsund tonna aflahórnildum eins og FFSÍ er að leggja til þá er það gefið mál að við munum veida stóran hluta af þessum efnilegu árgöngum sem smáfisk og það er ekki það sem við viljum gera. Við ætlum að horfa á þennan fisk vaxa og gefa af sér þann mikla afrakstur sem við viljum. Ég tel þessar hugmyndir gjörsamlega ganga gegn skynsamlegri langtímanýtingu á þorsstofninum.“

Ég tel þetta fyrst og fremst óábyrgt tal og þetta gengur gjörsamlega gegn skynsamlegri langtímanýtingu. Þetta kallar á að við byggjum okkar veiðar á næstu árum

mannsins en það sem ég hef sagt um fiskifræði sjómannsins er að það er enginn góður fiskifræðingur nema að virkja þekkingu og reynslu sjómannsins en það verður að gera með skipulegum hætti og það höfum við verið að gera á síðustu árum. Eðlaust má gera betur í þeim efnum en við megum ekki lapa heildarsýnni.“

- Svo hefur virst að sjómenn og FFSÍ hafa alltaf verið mótfallnir ykkar tillögum, af hverju er það?

„Ég held það sé alls ekki rétt að þeir hafi alltaf verið gegn okkar tillögum þótt þeir hafi oft sínar hugmyndir. Almennt talað held ég að sjómennum hafi skilning á mikilvægi rannsókna og að ráðgjöfin byggir á vísindalegum rannsóknum en ekki einhverjum tilfinningum manna eða stundahagsmunum. En það er rétt að útvegsmenn hafa verið mjög rannsóknarlega sinnadír. Útvegsmenn jafnt sem sjómenn gera sér grein fyrir að samfara því að við höfum verið að byggja upp þorsstofninn á undanförunum árum er orðið helminni ódýrara að ná í fiskinn. Þeir fá meira af fiski og aflabroðin eru betri. Hagfræðilega eru rökin yfirráðandi að nýta stofna með höflegum hætti.“

- Hvað segir þú þá við hugmyndum Jóns Kristjánssonar fiskifræðings um að þegar þorsstofninn náði ákveðinni stærð, þá byrji hann að éta ungvíði sín og stofninn minnki þá óhjákvæmlega?

„Mér finnst í rauninni ótrúlegt hvað fjölmörgu gefa Jóni Kristjánssyni mikið vægi mál að við hvað hann leggur lítil gögn á borðinu sínum málu til stuðnings. Maður getur hins vegar ímyndað sér að ef það verða allt of margir fiskar í sjónum, þá verður stríðið um matinn svo mikið að þeir byrji að svelta en þorsstofninn þyrti a.m.k. að stækka mikið til að hætta væri á því. En með þessu þarf vitanlega að fylgjast.“

- Ræðjan er hrunin, af hverju er það?

„Það er út af þorskinum. Það var einfaldlega pólitísk ákvörðun hvort bjarga ætti þorskinum eða rækjunni og það þótti meiri hagur í því að stækka þorsstofninn

Nafn: Jón Trausti Reynisson Stað: Forstjóri Hafrannsóknastofnunar
Efn: Gagnrýni á Hafrannsóknastofnun

sjómörnum. Það er hins vegar mjög slæmt að ekki skuli vera búið að semja um grálúðuna við Færeyinga og Grænlandinga.“

- Getur það flokkast undir ábyrgðarleysi af hálfu Hafrannsóknastofnunar að vera með jafn sveiflukenndar tillögur á milli ára og raun ber vitni?

„Þetta hefur ekkert með ábyrgðarleysi að gera. Þetta er í samræmi við langtímanýtingarstofnu sem stjórnmál hafa ákveðið og bera ábyrgð á. Langtíma-stefnan er sú að veida 25% af stofninum en það sem gerðist í fyrra var að við ofmátum stofninn og þess vegna voru gefnar út

líkastefnumótun í nýtingu þorsstofnsins og hún hefur þegar sýnt mjög mikilvægan árangur og það væri mikil afturför að láta af þessari almennu stefnu. Það er í hendi stjórnmála að ákveða þetta því við komum í raun ekki með neinar sjálfsstæðar tillögur. Aflareglan gildir og það hefur verið vísindalega sammið að hún er skynsamleg í efnahagslegu tilliti sem og líffræðilegu lítili.“

- Eignu við þá að fara niður í 203 þúsund tonn, taka skellinn, herða sultarólina og komast svo á belnu brautina?

„Láti menn verða af því að fara ekki eftir þessari langtímanýtingarstofnu þá erum við á mjög varhugaverðri braut og mér finnst mjög mikilvægt að við missum ekki sjónar á þeim mikilvæga árangri sem hefur náðst og að það er grundvallaratriði í nýtingu þessa stofna að menn hugsi ekki bara um núð. En það er sjávarútvegsmálherra sem verður

Yfirlit

Jón Trausti Reynisson
og Reynir Traustason

hætti aflahéimildir. Það er gallinn við ofersýndu að hún fer að

ad skekkjumörkin væru engin, þá hljóta þeir sömu að hafa orðið fyrir vonbrigðum. Við höfum lagt áherslu á að það sé 10-20% óvissa í mælingum. Annað er óraunbæft."

- 1980, þegar meðalaðli af þorski var rúm 300 þúsund tonn, sögðu menn sem svo að við ferum í kvótakerfi til að byggja ærlega upp. En í dag, árið 2000, ætlum við að veida 200 þúsund tonn og erum enn þá að reyna að byggja upp. Hvað er að?

"Í fyrsta lagi finnst mér ekki ástæða til að nefna kvótakerfið í þessu sambandi. Við mælum okkurt sérstaklega með kvótakerfi. Við mælum með aflahámarki en hafi menn nógu sterkt eftirlit og öll tæki og töl sem til þarf er hægt að ná því marki með öðrum aðferðum, til dæmis sóknarkerfi. Árið 1960 voru veiðarnar ekki sjálfbærar síðan komu íver slærir árgangar, 1983 og 1984, sem veiddir voru sömuleiðis niður sem smáfiskur."

- Hvernig svarar þú þá við tillögum skipstjóra í FFSÍ um 300 þúsund tonn jafnstöðnafla næstu árin?

"Verði árið að 300 þúsund tonn aflahéimildum eins og FFSÍ er að leggja til þá er það gefið mál að við munum veida stóran hluta af þessum efnilegu árgöngum sem smáfisk og það er ekki það sem við viljum gera. Við ætlum að hafa á þennan fisk vaxa og gefa af sér þann mikla afkastur sem við viljum. Ég tel þessar hugmyndir gjörðsamlega ganga gegn skynsamlegri langtímanýtingu á þorskstofninum."

Ég tel þetta fyrst og fremst óábyrgt tal og þetta gengur gjörðsamlega gegn skynsamlegri langtímanýtingu. Þetta kallar á að við byggjum okkar veiðar á næstu árum á smáfiski.

- Ertu ekki sneykur um að sjávarútvegsráðherra muni ganga að þessum tillögum og segja að þarna sé komin fiski-
fræði sjómannsins?

"Nei, ég held að stjórnmálamenn geri sér grein fyrir því að fara út í slíka nýtingu myndi gjörðsamlega rústa þeim árangri sem við höfum þó verið að sjá."

- En er þarua komin fiski-
fræði sjómannsins?
"Ég tel þetta fyrst og fremst óábyrgt tal og þetta gengur gjörðsamlega gegn skynsamlegri langtímanýtingu. Þetta kallar á að við byggjum okkar veiðar á næstu árum á smáfiski."

- Er þá fiskifræði sjómanns-
ins þara rægt?

"Ég held að þeir kalli þetta ekki einu sinni fiskifræði sjó-

gera á síðustu árum. Eflaust má gera betur í þeim efnum en við megum ekki tapa heildarsýninni."

- Svo hefur vírst að sjómenn og FFSÍ hafa alltaf verið mót-
fallnir ykkar tillögum, af hverju er það?

"Ég held það sé alls ekki rétt að þeir hafi alltaf verið gegn okkar tillögum þótt þeir hafi oft sínar hugmyndir. Almennt talað held ég að sjómenn hafi skilning á mikilvægi rannsókna og að ráðgjöfina byggi á vísindalegum rannsóknunum en ekki einhverjum tilfinningum manna eða stundarhagsmunum. En það er rétt að útvegsmenn hafi verið mjög rannsóknarlega sinnuðir. Útvegsmenn jafnt sem sjómenn gera sér grein fyrir að samfara því að við höfum verið að byggja upp þorskstofninn á undanförunum árum er orðið helmingi ódýrara að ná í fiskinn. Þeir fá meira af fiski og aflabroðin eru betri. Hagfræðilega eru rök inngæfandi að nýla stofna með höflegum hætti."

- Hvað segir þú þá við hugmyndard Jóns Kristjánssonar fiskifræðings um að þegar þorskstofninn náð ákveðnum stærð, þá byrji hann að éta ungvíði sín og stofninn minnki þá óhjákvæmlega?

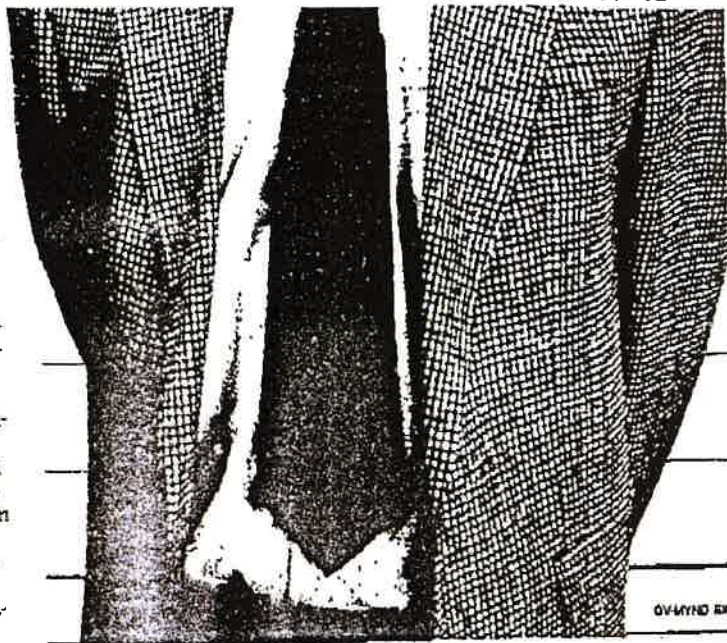
"Mér finnst í rauninni óröðlegt hvað fjölmiðlar gefa Jóni Kristjánssyni mikið vægi miðað við hvað hann leggur til. Þótt þá borðið sínum málum til stuðnings. Maður getur hins vegar ímyndað sér að ef það verða allt af margir fiskar í sjónum, þá verður stríðið um matina svo mikið að þeir byrji að svelta en þorskstofninn þyrfti a.m.k. að stækka mikið til að hætta veri á því. En með þessu þarf vitulega að fylgjast."

- Ræðjan er hrúin, af hverju er það?

"Það er út af þorskinum. Það var einfaldlega pólitísk ákvörðun hvort bjarga ætti þorskinum eða rækjunni og það þótti matreiðingur í því að stækka þorskstofninn samkvæmt aflareglu. Ræktistofninn hefur því minnkað í samræmi við spá."

- Grálúðan hrundi en nýlega þá hefur hún verið á uppleið, en á sínum tíma þá funduð þið engin seiði og gróinduð ekki nýliðum. Eru mistök á ferðinni?

"Nei, en það er fínalegt snúið við rannsóknir á grálúðu. Stofninn er á vaxðinu Grænland, Ísland, Færeyjar og það hefur ekki verið mjög nákvæm gagnasöfnun á grálúðu á undanförunum árum. Við höfum verið að safna af krafti með sjómönnum en treglega hefur gengið að fá gögn frá Grænlandi og Færeyjum. Okkar líkan hefur ekki verið nógu trúverðugt og ef við hefðum bara farið eftir því, þá hefðum við líklega ekki komið með tillögum um að hækka kvótann. Nú erum við að taka mið af upplýsingum frá

Nafn: Jónant Sigurjónsson Staða: Forstjóri Hafnarsóknastofnunar
Efni: Gagnrýni á Hafnarsóknastofninn

sjómannnum. Það er hins vegar mjög slæmt að ekki skuli vera búið að seinja um grálúðuna við Færeyinga og Grænlandinga."

- Getur það flokkast undir ábyrgðarleysi af hálfu Hafnarsóknastofnunar að vera með jafn sveiflukenndar tillögur á milli ára og raun ber vitni?

"Þetta hefur ekkert með ábyrgðarleysi að gera. Þetta er í samræmi við langtímanýtingarstefnu sem stjórnmál hafa ákveðið og bera ábyrgð á. Langtíma-
stefnan er sú að veida 25% af stofninum en það sem gerðist í fyrra var að við ófátum stofninn og þess vegna voru gefnar út

Yfirlit

Jón Trausti Reynisson
og Reynir Traustason

hætti aflahéimildir. Það er gallinn við aflaregluna að hún fer eftir stofnmatinu á hverjum tíma og við erum alltaf að leiðrétta stofnmálið."

- Er þá ekki ástæða til að dempa þetta á milli ára?

"Það má kannski segja að þetta sé ákveðinn áfalli að fylgja algerlega stofnmatinu sem getur höppað þetta mikið en þessi leiðrétting á stofnmatinu var óvenju-
mikið í ár. Einhvers konar sveiflujöfnun gæti ábyrgilega bælt þessa aflareglu."

- Er ekki líklegt að sjávarútvegsráðherra muni fara þá leið að minnka efnalagslegt áfall og leggja til að það verði lítið eða ekkert skorinn niður þorskvótinn og þannig verði hægarl uppygging en ella, hvað segir forstjóri Hafró við því?

"Það var gríðarlega mikilvægt skref tekið árið 1995 með lang

tímafestnumótum í nýtingu þors-
stofnsins og hún hefur þegar sýn
mjög mikilvægan árangur og þá
væri mikill asturför að láta af
þessari almennu stefnu. Það er í
hendri stjórnuvalda að ákveða þótt
því við komum í raun ekki með
neinar sjálfstæðar tillögur. Afla-
reglan gildir og það hefur verið
vísindalega sannuð að hún er
skynsamleg í efnahagslegu tilliti
sem og lífræðilegu tilliti."

- Eignum við þá að fara niður
í 203 þúsund tonn, taka skellinn,
hérna sultarólinu og komast
svo á beinu brautina?

"Láti menn verða af því að
fara ekki eftir þessari langtíma-
nýtingarstefnu þá erum við á
mjög varhugaverðri braut og mér
finnst mjög mikilvægt að við
mísum ekki sjónar á þeim mikli
væga árangri sem hefur náðst o-
að það er grundvallaratriði í ný-
ingu þessa stofna að menn huga
ekki bara um núð. En það er
sjávarútvegsráðherra sem verður
að taka ákvörðun um þetta og
bera ábyrgðina."

- Ertu að segja það að við
eignum að taka skellinn?

"Þú ert ekkert að nefna nein-
tölur í því sambandi en af því á
við ræddum 200 þúsund tonn af
aðan, þá gengur það gersamlega
gegn langtímanýtingarstofnunni
og er mjög óröðlegt."

- Þýðir það að við eigum að
taka skellinn?

"Hvað er að taka skellinn? Ég
ætla ekki að fara að svara þessu
en ef menn ætla fara breyta þá
vil ég gjarnan heyrast að það sé
samkvæmt langtímanýtingar-
stefnu - ekki að það sé verið að
stýra þessu eiböngu með
skammtímaáviðhorf í huga, eins
og var lengi fyrir þennan mikil-
væga áfanga 1995."